

A reformáció öröksége

Erdélyi Református Egyháztörténeti Füzetek

A Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet
Protestáns Egyháztörténeti Tanszékének
kiadványsorozata

A sorozatot szerkeszti
Buzogány Dezső

A reformáció öröksége

Egyháztörténeti tanulmányok

A kötetet szerkesztette és lektorálta
Kolumbán Vilmos József

Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet
Kolozsvár, 2018

Megjelent a

Megvalósult
a Magyar Kormány
támogatásával

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKARSÁG

BETHLEN GÁBOR
Alap

a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet

és az Erdélyi Református Egyházkerület
támogatásával

Borítóterv: Tipotéka

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

A reformáció öröksége / szerkesztette: Kolumbán Vilmos József. - Cluj-Napoca : Editura Institutului Teologic Protestant din Cluj-Napoca, 2018

Index

ISBN 978-606-93498-8-5

I. Kolumbán Vilmos, József (ed.)

2

.

Névmutató

- Abats János 83
Abbot, Robert 442
Abod Lukács 12
Abraham, Otto 161
Ács Ernő 278
Adamik Tamás 507
Adamikné Jászó Anna 500
Adams, Thomas 441
Adorján Ferenc 278
Adrichem, Christiaan van 515
Agnethler, Michael Gottlieb 452
Agricola, Rudolf 507
Aiszóposz 505, 535
Ajtai Abod Mihály 75, 488, 496, 497, 518
Ajtai Nagy János 537
Ajtai Szabó András 483
Aknay Tibor 582
Aland, Kurt 313
Albert András 37, 74
Albert Dávid 90
Albrecht, Habsburg, főherceg 140, 145
Aldaricus lásd Ardarik
Alesius, Dionysius 326, 334, 335, 437
Alexandrescu-Dersca Bulgaru, Matilda
 Maria 301
Almási István 487
Almási József 444
Alsted, Johann Heinrich 472, 500, 518
Amama, Sixtinus 501
Ambrus, milánói, szent 18, 38, 43, 606,
 611
Amerbach, Bonifacius 157
Ames (Amesius), William 440, 474, 513
Ammann, Jakob 340
Anda Tibor 258
Andala, Ruardus 479
Andersch, Samuel 488
Andersson, Nils 161
Andreae, Jakob 306, 425
Angi István 23, 33
Anselmus, Canterburyi 184
Antal János 137–138
Apácai Csere János 45, 475, 478, 502,
 507
Apafi Mihály, I. 37, 85, 105, 377, 473,
 478
Apor cs. 121
Apor István 125
Apostol János 264
Apostol Pál 138
Aquinoi Tamás 414, 421, 605, 606
Arany János 584
Ardarik 89
Arday Aladár 226, 227, 228, 229, 233,
 243
Argay György 229
Arisztophanész 505
Arisztotelész 414, 421, 446, 505, 605,
 606, 610, 611, 612
Armand Wallon, Georges Duby 608
Armgart, Martin 427, 447
Arndt, Johann 316–317
Árpád 89–90, 170
Asbóth Gyula 269, 270, 272, 277
Asche, Matthias 471
Attersoll, William 51, 60
Attila 89, 93
Aubry, Jean 422
Augustijn, Cornelis 457
Augustinus, Aurelius 18, 314, 415, 418,
 446
Aurifaber Johannes 18
Avenarius, Johannes 504
Aventinus, Johannes 157
Babals, Josip 332

- Bach, Alexander 137
 Bach, Johann Sebastian 165
 Backamadarasi Kiss Gergely 76, 77, 79–80
 Bacon, Francis 508
 Baczoni Lajos 600, 601
 Bajáki Rita 314
 Bajkó Mátyás 496
 Bajtay József Antal 319
 Bajza József 583
 Bakics Péter 343
 Bakó Elemér 278
 Bakócz Tamás 106, 111
 Balázs János 458
 Balázs József 278
 Balázs Mihály 74–75, 78–79, 87, 321, 325
 Balázs Péter 547
 Balduin, Friedrich 513
 Bálint Emese 339, 351
 Bálint Sámuel 566
 Ballagi Aladár 493
 Ballagi Géza 143
 Ballagi Mór 143, 177
 Balogh Béla 99
 Balogh Elemér 248, 252, 256
 Balogh Ferenc 369
 Balogh Jolán 106
 Bánffy Ágnes 124, 129
 Bánffy cs. 121, 134
 Bánffy Dénes 92, 124, 129–130
 Bánffy Farkas 125
 Bánffy Ferenc 105, 114
 Bánffy György 86, 125
 Bánffy László 581
 Bánffy Péter 526
 Bányai István 93
 Barabás Miklós 563, 568, 569, 571, 576
 Baranyai Péter 329
 Barbier, Frédéric 454, 545
 Barbur László 611
 Barcza József 76
 Barcsa János 546, 547
 Barcsay Ákos 474
 Barcsay Anna, Fráter Pálné 40
 Bárdos Kornél 167
 Bárdos Kornél 555
 Barkóczy Ferenc 401
 Barlandus, Adrianus 420, 424
 Barok András, ikafalvi 98
 Barok István, ikafalvi 98
 Baron, Robert 507
 Barta Mihály 557
 Barth, Karl 197, 251, 252, 272, 588
 Bartha Dénes 22
 Bartha Katalin Ágnes 12
 Bartha Tibor 156, 176
 Bartok András 98
 Bartók Béla 161
 Bartok Benedek 98
 Bartók György 196, 207, 591
 Bartók István 74–75, 78, 500, 501, 507
 Barton, Peter F. 28
 Bartsch, Jacob 510
 Basa István 80
 Basire, Isaac 56, 472, 473, 485, 487, 493
 Basó Mihály 556
 Basson, Sébastien 508
 Basta, Giorgio 331
 Batai György 438, 439, 440
 Báthori Zsigmond 304–306, 375
 Báthory Orsolya 314
 Batizi András 148
 Batthyány Ádám 418
 Batthyány Benedek 375
 Batthyány Boldizsár 375, 416, 418, 419, 422, 423, 424
 Batthyány Ferenc 56, 417, 423
 Batthyány Ignác 406
 Batthyány Orbán 294–299, 304

Baumeister, Friedrich Christian 75–76
 Baur, Ferdinand Christian 601
 Bayer, Johann 45, 313
 Beckher, Georg 536, 539
 Bedeus, Josef von 137
 Bedi Erzsébet, Keserői Dajka Jánosné 60
 Békési Sándor 544
 Bél Mátyás 516
 Béli cs. 124
 Béli Kelemen 345
 Belényesi Gergely 156–157
 Bellarmino, Roberto 18, 439
 Bencédi lásd Székely
 Benczédi Gergely 84, 87
 Benedek Mihály 560
 Benedek Pál 560
 Benedek Sámuel 337
 Benkó Imre 354, 369
 Benkő Ferenc 37
 Benkő József 69, 80–81, 329
 Benkő Sámuel 52
 Berde Károly 564, 566, 567, 582, 584
 Berezky Albert 227, 228
 Berekméri Árpád Róbert 205, 216
 Berg Pál 487
 Bernát, Clairvauxi 172, 418
 Bernhard, Jan-Andrea 154, 457, 458, 464, 466, 478, 483, 493
 Bernhard, Thomas 486
 Bernhardt Béla 278
 Bertalan József 566
 Bertók Béla 256, 258, 264
 Berzeviczy Albert 139–140, 142
 Berzsenyi Dániel 573
 Bessenyei Bálint 104
 Bessenyei József 91
 Bethlen cs. bethleni cs. 119, 121
 Bethlen cs., iktári 124, 134
 Bethlen Druziánna, bethleni 129
 Bethlen Farkas, bethleni 295, 516
 Bethlen Ferenc, bethleni 568, 569
 Bethlen Gábor, iktári 124, 129
 Bethlen Gábor, iktári, fejedelem 10, 98, 326, 344–350, 376–377, 412, 468–473, 476–478, 491, 561, 567, 573, 576
 Bethlen István, iktári 40, 470
 Bethlen János, bethleni (1613–1678) 486
 Bethlen János, bethleni (Kentelke) 332
 Bethlen János, bethleni (1811–1879) 582
 Bethlen Julianna, bethleni 129, 521
 Bethlen Kata, bethleni, Teleki Józsefné 10–11, 41, 103, 123, 355, 497, 499, 502, 518
 Bethlen Mihály, bethleni 479, 486
 Bethlen Miklós, bethleni 473, 475–479, 482, 484–486
 Bethlen Miklós, iktári 124–125, 129
 Bethlen Pál, bethleni 131
 Bethlen Péter, iktári 470, 485
 Beurhusius, Fridericus 425
 Beythe András 417
 Beythe István 416, 417, 423, 425
 Bèze, Théodore de 50, 52, 57, 59–61, 305–306, 512
 Biandrata, Giorgio 469
 Biás István, ifj. 85
 Bideskuti Boldizsár 105, 113
 Bideskuti Imre 102
 Biermanni, Conrad 538
 Bifrun, Iachiam 464, 465
 Binder Pál 470
 Binder, Georg Paul 137
 Binder, Hermann 238
 Binder, Ludwig 416, 447
 Birkás Antal 604
 Bíró Ádám 91
 Bíró Annamária 12
 Bíró cs. 123
 Bíró Gábor 85

- Bíró István 85
 Bíró János 264
 Bíró László 91
 Bíró Mózes 129
 Bíró Sámuel, Homoródszentmártoni 84–94
 Bíró Sámuel, ifj. 91
 Bíró Sándor 142
 Bíró Zoltán 569
 Bisterfeld, Johann Heinrich 440, 472
 Blake, Eugene Carson 241
 Blandrata ld. Biandrata
 Blandrata, Giorgio 302
 Blarer, Ambrosius 50
 Blaurock, Georg 339,
 Blazovich László 94
 Blénessy József 214
 Bock, Paul 224
 Bocşan, Nicolae 308
 Bocskai István 39–40, 375
 Bod Péter 11, 13, 37, 75, 102–103, 106, 111, 117, 304, 344, 370, 373, 454, 468, 474, 486, 489–490, 532, 559
 Boda István 566
 Bodai Zsuzsa 606
 Bodley, Thomas 359
 Bodó Barna 622
 Bodoki József 80, 112
 Bodola János 24, 65–72, 76, 77, 82–83
 Bodola Sámuel, zágoni 65–66
 Boér Hunor 98
 Boér Károly 209–210
 Boethius, Anicius Manlius 421
 Boethius, Gasparus 537
 Bogár Judit 314
 Bogdándi Zsolt 302
 Bojti Veres Gáspár 471
 Bolla István 376
 Bolzanio, Urbano 501
 Bonfini, Antonio 39, 516
 Borbás Antal 268, 269, 270, 271, 278
 Borbás Árpád 278
 Bornemisza János 123, 125
 Bornemisza Pál 325
 Boros Gábor 547
 Borosnyai Lukács János 68, 76
 Borosnyai Lukács Simon 80
 Borosnyai Nagy Márton 518
 Borosnyai Nagy Zsigmond 489, 490
 Boross Klára 423
 Borovszky Samu 41
 Borsa Gedeon 47, 50, 59, 417, 419, 447
 Borsos István 601
 Bottoni, Stefano 232
 Bourdaloue, Louis 559
 Bowles, Oliver 440
 Boys, John 441
 Bozzay Réka 99–100
 Böhm Károly 196
 Böhm, Andreas 508
 Bökényi Dániel M. 458
 Bölöni Farkas Sándor 404
 Bölöni László 102
 Bölöni Mihály 394
 Brăiloiu, Constantin 161
 Brandenburgi Katalin 491
 Brandes, Dieter 308
 Brandsch, Gottlieb 161
 Brecht, Martin 313
 Brenner Márton 324
 Breul, Wolfgang 316
 Brewer, Lorenz 540
 Brewer, Samuel 538
 Brighthouse, Harry 617
 Brukenthal, Michael 127
 Brukenthal, Samuel von 127, 320, 454
 Bruyninx Hamel, Jan Jacob 476, 482
 Bruz Lajos 570
 Buber, Martin 315
 Bucer, Martin 52, 57, 59, 63, 155

- Buchwald, Georg 155
 Bucsay Mihály 142, 144, 156
 Budai Ézsaiás 363, 364
 Budai Gergely 164
 Bugenhagen, Johannes 155, 414
 Bujdosó József 30
 Bujtás László Zsigmond 476, 481, 482, 486
 Bullinger, Heinrich 153–159
 Bunta Magda 346, 347, 350
 Bunyitay Vince 294, 297, 462
 Burman, Frans 100, 112
 Búthi Sándor 219, 228, 233, 234, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244
 Buzogány Dezső 61, 69, 79, 100, 118, 169, 176, 184, 187–188, 216, 327, 335, 337, 609, 613
 Bydforth, Gilbert 55
- Calepino, Ambrogio 504
 Calvin, Jean 47–48, 57–58, 63, 154, 156, 178, 184, 194–195, 304–306, 310, 420–421, 458, 464, 512, 545, 598
 Camerarius, Joachim 38, 44, 531
 Camerarius, Ludwig 531
 Cameron, Rondo 607
 Carbonnier-Burkard, Marianne 458, 460, 462
 Carion, Johann 421, 516
 Carpsov, Benedikt 517
 Cartwright, Thomas 439
 Cato, Marcus Porcius 92, 605
 Cégényi Jakab 41, 43
 Ceglédi Szabó Pál 50, 59
 Cellarius, Cristophorus 497
 Centurio, Ascanio 516
 Cernovodeanu, Paul 301
 Cerquiglioni, Bernard 398
 Chadwick, Owen 609
 Chappel, William 440
- Charmier, Daniel 513
 Chihaiia, Nicolae 245
 Chinorányi Lipót 374
 Chishull, Edmund 487
 Cicero, Marcus Tullius 421, 424, 504, 506, 527, 610
 Ciprián, szent 18
 Clarke, Adam 364
 Clasen, Claus-Peter 341,
 Clauberg, Johann 508, 527
 Claudianus, Claudius 157
 Clavius, Christoph 509
 Clusius, Carolus 417, 423
 Clüver, Philipp 510, 516, 529, 533
 Cobham, Thomas 357
 Coccejus, Johannes 476
 Coirault, Patrice 161
 Colerus, Jeremias 52, 57
 Colombo, Cristoforo 178, 180–181
 Comenius Id. Komensky
 Conradi, Petrus 99, 112
 Copernicus, Johann 420
 Cornea, Lucian 48–19
 Cosement, Sigemont 55
 Covarrubias y Leyva, Diego de 49, 57, 62
 Crocus, Cornelius 424
 Crotus, Johann (Rubianus) 539
 Curio, Caelius Secundo 469
 Curtius Rufus, Quintus 506, 527, 530, 539
 Cyprian, Ernst Salomon 13
 Czegle Imre 47
 Czibula Katalin 96, 102
 Czvittinger, David 454
 Czryiak László 11
- Csáji Bertalan 258
 Csáky Mihály 294, 296, 300–304
 Csanda Sándor 47, 57
 Csaplár Benedek 397

- Csekés Béla 259, 261, 262, 263–264
 Csekme Ádám 203
 Csepeli Ferenc 100, 112
 Csepregi Turkovics Ferenc 112
 Csepregi Zoltán 28, 314, 323, 511, 606,
 608, 609
 Cserei Ilona 125, 129
 Cserei Mihály 116
 Cserényi István 329,
 Cserey Farkas 393, 394, 402, 404
 Cserey József 402
 Cserey Mihály 402
 Csernátfalusi Péter 102
 Csernátoni Gajdó Dániel 520, 521, 527,
 528, 529, 530, 531, 537, 543
 Csernátoni Pál 48, 63
 Csernátoni Vajda Péter 79
 Csetri Elek 45
 Csetri Lajos 407, 408
 Csiba Kálmán (németországi lelkész) 269
 Csiky Lajos 190, 599
 Csohány János 136–142, 145
 Csomár Zoltán 246, 256, 258, 262
 Csomasz Tóth Kálmán 22, 28, 163–165,
 167–168, 172
 Csoó István 556
 Csorba Dávid 439, 440
 Csörsz Rumen István 47

 Daka István 551
 Dalairac, François Paulin 511
 Dálnoki Mihály 51, 62
 Dán Róbert 57, 501, 513
 Danckelmann, Eberhard Christoph von
 477, 491, 492
 Dáné Veronka 61, 69, 79, 327, 335, 337
 Daniel cs. 119
 Dániel Elek 526
 Dániel Gábor 528
 Daniel István 122, 125, 129
 Dániel István 528
 Daniel Klára, vargyasi, Bíró Sámuelné 91
 Dániel Lajos 526
 Dániel Mihály 528
 Dániel Sándor 528
 Daniel Zsófia 129
 Dankanits Ádám 504, 506, 509
 Darms, Georges 458
 Dávid Ferenc 45, 293, 302, 325
 Dávid Gyula 232
 Dávid Péter 565
 Debreceni Ember Pál 40, 41
 Debreceni János 41, 43
 Debreceni Tankó Miklós 305
 Debreczeni Gergely 40–41, 43
 Debreczeni István 228
 Debreczeni Péter 41, 43
 Debreczeni Sándor 107
 Debretzeni István 550
 Dede Franciska 55
 Deé Nagy Anikó 11
 Delumeau, Jean 607
 Demény István Pál 398
 Demény Lajos 86, 98
 Demeter Zsuzsa 12
 Derham, William 548
 Déri Balázs 398
 Déri Eszter 314
 Dersi Petki János 375
 Dersi Simó István 87
 Descartes, René 506, 527
 Désházi Borbála, Haraklányiné 106
 Désházi István 106, 110–111
 Désházi Mihály 106, 111
 Dési Sándor 393
 Despauterius, Johannes 501
 Dessewffy Emma 247
 Détsei János 523, 527
 Dévai Bíró Mátyás 293–294, 300, 462,
 463

Dézsi Márton 475
 Dezső Krisztina 415
 Dienes Barna 269, 283
 Dienes Dénes 60, 609
 Dieterich, Conrad 514
 Dilich, Wilhelm 516
 Diósi Gergely 537
 Diószegi László 214
 Diószegi Zsigmond 129
 Dobai Sándor 105, 114
 Dobner, Abraham Aegidius 14–21
 Dobner, Ferdinand 13–14, 16
 Dobszay László 161, 163, 165–173
 Dóczy Örs 474
 Doicaru, Nicolae 231, 244
 Domokos Lajos 396
 Donáth László 210
 Donatus, Aelius 497, 500
 Donno, Ferdinando 516
 Doren, Alfred 605, 615
 Dov Baer 315
 Döbrentei Gábor 390, 394, 405
 Döring, Detlef 311
 Drăghici, Alexandru 228
 Dragu, Haralambie 231, 244
 Ducreux, Marie-Elizabeth 320
 Dumitran, Ana 308
 Dumitran, Daniel 321
 Duncan, John 588
 Dunlop, Graham 143
 Durham, William 492
 Durkó Antal 555, 557
 Duyse, Florimond van 161
 Dyke, Daniel 441
 Dyke, Henry van 262

 Ecsedy Irén 278
 Ecsedy Judit, V. 417, 446, 479
 Egyed Aladár 267, 269
 Elekes János 393

 Elekes Károly 301
 Eliézer, Jiszraél ben 315
 Ellebodus, Nicasius 423
 Ellis, A. J. 161
 Emödi András 40–41, 100
 Endemann, Samuel 65–83
 Endteri, Martin 538
 Ennedzur (Ennedzár) 89
 Entz Géza 297
 Enyedi István 478, 479, 487, 530, 541
 Enyedi Sámuel 474
 Enyedi Sándor 566
 Enyedy Andor 148
 Eötvös József 144
 Eperjesi Zsigmond 65–68, 71–72, 77–
 79, 81–83
 Epiktétosz 446
 Episcopus, Nicolaus 542
 Erasmus, Desiderius 38, 44, 86, 157, 414,
 420, 424, 457, 460, 466, 507, 512,
 527, 530–532, 540, 542–543
 Ernst Lajos 54
 Eröss Lajos 598, 600, 601
 Erpenius, Thomas 502
 Essenius, Andreas 54, 63
 Estella, Diego de 512
 Estep, R. William 341,
 Esterházy Pál 374
 Euklidész 529, 535
 Eulius, Erasmus 53
 Euszebiosz 38, 44
 Evagriosz Szkholasztikosz 38, 44

 Faber, Basilius 505
 Fábíán János 558
 Fabiny Tibor 321
 Fabricius, Johann 12, 20–21
 Faggyas István 101, 104, 112
 Fáji Sámuel 526
 Farbaký Péter 422

Farel, Guillaume 48, 462
 Farkas Gábor 414
 Farkas Jenő, id. 204–205, 210–211
 Farkas Jenő, ifj. 210
 Farnos Dezső 577
 Fartzády Benjámín 566
 Fasching Ferenc 91, 94
 Fata Márta 311, 446
 Fazoli Sándor 85, 87
 Featley, Daniel 440
 Fehér Károly 264
 Fehér Katalin 498, 564
 Feiszt György 369
 Fejér Tamás 62
 Fekete Csaba 62, 306, 422
 Fekete Gyula 598
 Fekete Károly, ifj. 197, 201
 Felfalusi Mihály 531
 Femger, Georg 49
 Ferdinánd, I., császár 295, 325
 Ferdinánd, II., császár 343, 345, 376
 Ferdinánd, III., császár 376
 Ferenc József, császár 138, 140, 143
 Ferenc, Assisi 419
 Ferencz Mihály Zsigmond 210
 Ferenczi Sándor 302–303, 389, 390, 402
 Ferenczi Zoltán 566
 Ferenczy Gyula 599, 600, 601
 Ferianaria, Kunigunda, Szenci Molnár
 Albertné 56–57, 62
 Fétis, François-Joseph 161
 Feyl, Othmar 453
 Filó Lajos 177
 Fináczy Ernő 401,
 Fiorentinus, Iohannes 106, 111
 Firenzei Antonius 607
 Fleischer, Michael 325
 Fleischer, Oskar 161
 Florus Annaeus, Lucius 527, 530, 541
 Fodor István 32
 Fogarasi Mihály 214
 Fogarasi Pap József 74
 Font Zsuzsa 313, 321, 477, 487
 Fonyi Tamás 51, 60
 Forgách Imre 414
 Forgács Gyula 264
 Formey, Jean Henri Samuel 508
 Fortlage, Karl 188
 Földesi Ferenc 74, 88
 Fraknoi Vilmos 303
 Francisci, Paul 445, 451–453, 454
 Franck, Valentin, von Franckenstein 92–
 93
 Francke, August Hermann 312, 317–
 320, 322–323, 517
 Francz Mátyás 10, 15
 Franz, Wolfgang 515
 Fráter György 40
 Fráter György lásd még Martinuzzi
 Fráter István, id. 39–41
 Fráter István, ifj. 40
 Fráter Pál 40, 41, 43
 Frey Ferenc 558
 Frey József 559
 Frey, Johann Ludwig 483
 Fridelius, Johannes 14
 Fridvalszky János 606
 Friedman, Milton 617, 620, 621
 Friedman, Rose 617, 620
 Friedmann, Robert 347
 Frigy Szabolcs István 625
 Frigyes Ágost, I., uralkodó 491
 Frigyes, II., uralkodó 547
 Frigyes, III., uralkodó 477, 492
 Frigyes Vilmos, uralkodó 490
 Frijhoff, Willem 480
 Frischlinus, Nikodemus 417
 Frobenius, Johannes 38
 Fronius, Daniel 420
 Froschauer, Christoph 155

Frölich Dávid 510
 Fry, Franklin Clark 240
 Fuchs, Paul von 492
 Fuhrmann, Horst 605
 Fülei Deák András 528
 Fülöp Gábor 357,
 Fülöp Zsigmond 262

Gaal György 85
 Gál Kelemen 84–85
 Gál Mária 289
 Galambfalvi Demeter Ferenc 528
 Galambos László 264
 Galambos Szeréna 264
 Galambos Zoltán 259
 Galambosi Mihály 502
 Galántai Erzsébet, Sz. 94
 Galavics Géza 47
 Gálfi Emőke 294
 Galilei, Galileo 178, 180–181, 510
 Gál-Makár Zsófia 301
 Gálszécsi István 300
 Garden, James 531, 541
 Gáspár János 562, 570, 576–577, 581–
 584
 Gataker, Thomas 441
 Gavriliuc, Mihail 231, 244
 Gazda Enikő, Szőcsné 37
 Gazda Klára 398
 Geitman, Roland 609
 Geleji Katona István 167, 471
 Gellert, Christian Fürchtegott 575
 Gellius, Aulus 530, 542, 543
 Gemmeus Máté 304–306
 Géra Eleonóra Erzsébet 212
 Gergely Jenő 588
 Gergely Károly 601, 602
 Gergely, IX., pápa 607
 Gergely, Nagy szent 18
 Gerhard Kata 521

Ghyczy János 449
 Gibbs, James 360
 Gidófalvi Csulak István 484
 Gidófalvi Péter 521, 530, 542
 Giesinger, Johannes 618
 Gilly, Carlos 467
 Glatz, Jakob 23, 25, 30–31
 Glatz, Matthias 296
 Gnaphaeus, Gulielmus 424
 Goff, Jacques le 607
 Gogarten, Friedrich 197
 Goldziher Ignác 355, 360, 363, 369
 Golius, Jakob 504
 Goltz, Reinhardt 425
 Gondán István 100, 112
 Good, James I. 73
 Gordán Edina 42
 Goslavus, Adam 425
 Gosztonyi János 301
 Gottas, Friedrich 139–141, 143–145
 Goudimel, Claude 22
 Gömöri György 37, 484, 486, 487
 Gönczi Lajos 76
 Gönczi Magdolna 319
 Gönczy Lajos 189, 191, 196–202
 Göröcsöni Ambrus 170
 Görföl Tibor 316
 Gőzsy Gáborné 376
 Gőzsy Zoltán 376
 Graaf, Beatrice de 381
 Graaf, G. Hendrik van de 481
 Graffius, Kaspar 56, 62
 Grand, Antoine le 528
 Gratius, Ortwinus 531
 Graves, Robert 572
 Grawerus, Albertus 425
 Grebel, Conrad 339,
 Green, Ian 458
 Gribner, Michael Heinrich 517
 Gritti, Ludovico 295

- Gromo, Giovanandrea 301
 Grotius, Hugo 86
 Gröschl, Jürgen 312
 Grüll Tibor 413,
 Gründler, Gottlieb 13
 Gudor K. Botond 75, 321, 454
 Gulyás Pál 398
 Gutenberg, Johannes 180
 Gutknecht, Jodocus (Jobst) 459
 Gündisch, Gustav 45
- Gyalokai Mátyás 303
 Gyalókay László 248
 Gyerőffy Borbála 123, 129
 Gyerőffy cs. 117, 121
 Gyfford, George 441
 Gyöngyösi Székely Gergely 305
 Gyöngyösi Székely Pál 305
 György Endre 256
 György, II., király 489
 György Vilmos 491
 Gyulaffy cs. 117
 Gyulai cs. 121
 Gyulai Éva 424
 Gyulai Ferenc 129
 Gyulai Pál 584
 Gyulai Sámuel 129
 Gyulay Ignác 397
 Gyurgyík László 254
- Haberland, Detlef 313, 453
 Habermann, Johann Baptist 320
 Hajdú Éva 229
 Hajós József 76
 Haller Antal 130
 Haller cs. 119, 121
 Haller Gábor 394
 Haller János 402, 405
 Haller Pál 131
 Haller Péter 131
- Halmágyi István 117
 Halmi Pál 551
 Hámori Nagy Zsuzsa 55
 Hamza András 237
 Haner, Georg 514
 Hansen, Paul 234
 Haraklányi György 106
 Haraklányi Miklós 106
 Harris, Robert 440, 441
 Harsányi András 267, 270, 278, 281–
 282, 284, 286
 Harsányi Mihály 320, 454
 Hatos Pál 229, 591
 Hawksmoor, Nicholas 360
 Haynau, Julius 136–139
 Hegedűs Sámuel 563
 Hegedűs Sándor 595, 596, 601, 603
 Hégészipposz 38, 43
 Hegyi Ádám 60, 413, 483, 484, 553, 558
 Hegyi András 332
 Heidegger, Johann Jacob 478, 483
 Heidfeld, Johann 529, 534, 538
 Heigl, Bernhard 448
 Heinrichmann, Jakob 500
 Héjja Julianna 559
 Hellebrant Árpád 37
 Hellstern, Heinrich 234, 241, 245
 Heltai Gáspár 45, 54, 293, 302, 325, 500
 Heltai János 9, 13, 16, 42, 61, 471, 498
 Henckel, Johann 416
 Hendel, Martin 329,
 Henrik, V., király 358
 Hentius, Martin 155–156, 158
 Herceg István 337
 Herepei János 36–37, 46, 52, 55–56, 62,
 471
 Hermán M. János 267
 Hermányi Dienes József 75, 117, 497,
 525, 527
 Hermogenész 446

- Herner János 47, 425
 Hésziodosz 446, 505
 Heussi, Karl 614
 Hiertzl, Conrad 345,
 Hiltebrant, Johann Jacob 493
 Hobbes, Thomas 508
 Hodějova, Přeč 49
 Hoffmann Ferenc 264
 Hoffmann Gizella 87, 479, 522
 Holban, Maria 301
 Holik, Florian 415
 Hollest, Thomas Pelham 489
 Holzfuss, Berthold 495
 Honterus, Johannes 153–155, 157–159,
 168–169, 293, 296–297, 301, 416–
 418, 420–421, 428, 437, 445–450
 Horányi Elek 389
 Horatius Flaccus, Quintus 506, 528, 530,
 534, 537
 Horea (Nicolae Urs) 117
 Horn Ildikó 120
 Horn, Georg 86, 531, 540
 Hornbostel, Erich Moritz von 161
 Horthy Miklós 271
 Horváth Ilona, Susalith, Fráter Istvánné
 40
 Horváth Iringó 118
 Horváth István 369
 Horváth János 412
 Horváth Pál 587
 Horváth Péter, Susalith 39–40
 Horváth Zita 91
 Horváth Zsófia, Pethő Mihályné 40
 Hoßmann von Rothenfels, Johann 320
 Hottinger, Johann Jacob 483
 Höglen, Hanns Jacob 345,
 Hörcsik Richárd 60, 370
 Hromádka, Josef Lukl 224
 Hubert Gabriella, H. 515
 Hulsius, Levin 504
 Humphrey, of Lancaster 358
 Hunold, Christian Friedrich 503
 Hunt, Thomas 357
 Huntington, Robert 356,
 Hunyadi János 170
 Hunyadi Mátyás 359, 374, 375, 376
 Hunyadi Pál 485
 Hus, Jan 180
 Huszár Gál 169
 Huszti András 68, 77–78, 92, 94, 516–
 517
 Huszti György 112
 Hutter, Jakob 340,
 Huttmann, Arnold 449
 Hübner, Johann 18
 Hyde, Thomas 486
 Idelsohn, Abraham Cevi 161
 Ifjú János 304
 Ignác, Loyolai, szent 15
 Ikafalvi Barok Dániel 102, 108
 Ikafalvi Barok János 95–115
 Ikafalvi Barok Sámuel 98
 Ikafalvi Barok Zsuzsánna, Debreczeni
 Sándorné 107
 Ikafalvi lásd még Barok
 Ikafalvi Sámuel 107
 Illésházi István, gr. 84
 Illia, Andreas 94
 Ilosvai Benedek 304, 306
 Ilosvai Selymes Péter 299
 Illyés Géza 66, 79
 Imre Lajos 198, 201
 Imre Mihály 10, 47, 53, 61
 Imregh Monika 9
 Imreh Barna 99
 Incze István 74
 Inczédi József 53
 Ioniță, Nicolae 231, 233
 Iosephus Flavius 38

- Irhoven, Willem van 100, 112
 Istvánffy Miklós 423
 Iszokratész 505
 Ittzés Gábor 57
 Ittzés Mihály 23
 Iulius Caesar 506
 Iustinus, Marcus Iunianus 506
 Izabella, I., királyné 295–296, 304, 449
 Izsák Imre 257
- Jablonski, Ernst Daniel 477, 481, 491, 492
 Jacobi, Nicolaus 524, 525
 Jaeger, Friedrich 316
 Jakab Elek 119, 347, 348
 Jaklovszky Dénes 90
 Jakó Zsigmond 45–47, 119, 300–301, 439, 521–523, 525
 Jancsó Elemér 84
 Jancsó Gábor 528
 Janka Géza 278
 Jankovics József 471, 477, 479, 486, 487, 488, 489, 493
 János György, I., szász választófejedelem 28
 János XXIII. 236
 János Zsigmond 88, 293, 302, 412, 449, 469, 491
 János, Aranyszájú szent 18, 466, 611
 Jánosfalvi Sándor István 84–85
 Jánosi Csongor 228, 234
 Jansen, Cornelius Otto 314
 Jászberényi Pál 485, 500
 Jenei G. István 96
 Jeromos, szent 18
 Jiri, Pajer 346,
 Johnson, Paul 315
 Jonas, Justus 18
 Jones, William 363
 Jósika cs. 121
- József, II., császár 80, 124, 546
 József, nádor 138
 Jud, Leo 464
 Juhász András 551
 Juhász István (kolozsvári) 66–68, 71, 73, 75, 154, 203, 206–207, 294, 238, 244, 521–523, 525
 Juhász István (öcsödi) 558, 559, 560
 Juhász Pál 288
 Jung, Martin H. 316
 Junius, Franz 501
 Junius, Hadrianus 424
 Junius, Melchior 424
 Jusztinus, mártír, szent 18
- Kacsó Lajos 211
 Kádár József 63, 330
 Kakucska Mária, H. 96
 Kalassay Sándor 264
 Kállay Kálmán 277
 Kálmánchey Antal 273
 Kálmáncsehi Sánta Márton 293–294, 299–301, 304
 Kálnai Imre 303
 Kálnoky cs. 121
 Kálvin ld. Calvin
 Kapiller Imre 374
 Kapitány–Horváth Zsuzsanna 490
 Kaposi Sámuel 487
 Kaposmérői Mérei Tamás 374
 Karácsonyi János 297
 Kardos János 228
 Kardos József 588
 Kardos Lajos 278
 Kardos Samu 521, 522
 Karlstadt (Bodenstein), Andreas 18
 Kármán Gábor 493
 Károly, I., király 472
 Károly, V., császár 414
 Károly, III. császár 88, 122

Károlyi Boldi Sebestyén 303
Károlyi Gáspár 511
Károlyi Zsuzsanna 345,
Kassai János 114
Kassay Géza 232
Kasza András 566
Kathona Géza 37, 486
Katona Tünde 313, 414, 453
Kazinczy Gábor 84
Keckermann, Bartholomaeus 425, 507,
510
Kecskeméthy István 196, 599, 600, 601,
602, 603
Kecskeméti Gábor 415, 501, 507
Kecskeméti János 21
Kecskeméti Vég Mihály 299
Kelemen Attila 188
Kelemen Lajos 119
Kelemen Pál 398
Keller Judit 619
Kelp, Martin 93
Kemény Ádám 129
Kemény cs. 119, 124, 212, 215
Kemény Dénes 581
Kemény Domokos, gr. 137–138
Kemény Jankó 526
Kemény János 40
Kemény József 56
Kemény Kata, Gyerőffy Györgyné 121
Kemény Katalin, Ikafalvi Barok Dánielné
107
Kemény Lackó 526
Kemény Pál 129
Kemény Simon 107
Kemény Zsigmond 107, 567, 581, 584
Kempelen Béla 119
Kendeffy cs. 124
Kendeffy Elek 125
Kenderesi Dezső 566
Kenderesi Mihály 390, 392, 396
Kenessey Béla 188, 190, 196
Kennicott, Benjamin 357
Kénosi Tózsér János 87–88, 90, 302
Kepler, Johannes 180, 509
Keresztes Máté 68, 71–72, 79–83
Keresztúri Bíró Pál 485
Keserű Bálint 47, 57, 321
Keserű Gizella 321
Keserői Dajka János 42, 60, 167, 328
Keszeg Vilmos 398
Keveházi Katalin 413, 415
Kézai Simon 93
Kibédi András 530, 541
Kibédi Dózsa Zsófia 85
Kibédi Varga Sándor 286, 287
Kibédy Péterffy Kálmán 278
Kis Albert 550
Kis Bálint 546
Kis István 100
Kis József 601, 603
Kis László 566
Kisfaludy Sándor 580
Kiss András (kolozsvári) 119
Kiss András (öcsödi) 549
Kiss Áron 144
Kiss Erika 339,
Kiss Gyula 258, 267
Kiss László 233
Kiss Réka 422
Kiss Sámuel, Z. 402
Kitonich János 517
Klaniczay Tibor 47
Klosterberg, Brigitte 311, 323
Knaus, Johann Jacob 424
Kohlbrugge, Hebe 382
Kokas Károly 413
Kollár, Ján 137, 139
Kolosvári Kis Anna, Tunyogi Andrásné
107
Kolozsvári István 490, 530, 531, 540

- Kolozsvári József (berekeresztúri) 210–211
 Kolozsvári József (kolozsvári) 99, 107
 Kolozsvári Péter 324
 Koltai András 423
 Koltay Klára 472, 475
 Kolumbán Vilmos József 61, 67–72, 76, 78–79, 81, 83, 216, 327–328, 331–332, 335, 337
 Kolumbán Zsuzsánna 85, 88
 Kolumbusz lásd Colombo
 Komáromi K. István 525
 Komensky, Jan Amos 485, 491, 537
 Komjáthy Ernő 264
 Komjáti Benedek 462
 Koncz József 37–38, 84–85, 91, 496
 Koncz Sándor 591
 Konkoly Thege István 258, 259
 Konstantin, I., nagy 38, 44
 Kónya Franciska 314
 Kónya István 608–609, 612–613, 615
 Kónya Péter 318
 Kool, Anne-Marie 380
 Kopisch, Jakob 472
 Koppándy János 278
 Koppány Orbán 303–304
 Korda cs. 124, 134
 Korda György 129
 Korda Klára 129
 Kornis cs. 121
 Kornis Ignác 402, 404
 Kornis István 130
 Kornis János Ignác 402
 Kornis Mihály 403, 404
 Kósa László 586
 Kosáry Domokos 76, 388, 400, 401, 496
 Kossuth Lajos 583
 Koszorús Ferenc 271
 Kóts Lajos 278
 Kotsárdi János 521
 Kovách Géza 102
 Kovács Albert 190
 Kovács András, W. 120–121, 124
 Kovács Antal 584
 Kovács Endre 300
 Kovács Imre 406
 Kovács József 76, 80, 484
 Kovács József László 13, 14, 21
 Kovács Kálmán Árpád 589
 Kovács Katalin Anita 486
 Kovács László, S. 278
 Kovács Lóránt 23
 Kovács Mária Márta 118
 Kovács Mihály, krasznai 92–93
 Kovács Sándor 85, 87–88
 Kovásznai Sándor 74
 Kováts Albert 247
 Kováts Gergely 107
 Kováts J. István 264
 Kováts Margit 278
 Kozma Ferenc 287
 Kozma Tibor 244
 Kozma Zsigmond 55
 Kozma Zsolt 176, 191, 196, 199, 228
 Köblös József 59
 Köleséri Sámuel 66, 73–74, 531
 Kómíves Sándor 257
 König, Johann 509
 König, Walter 447
 Körmöczi János 25
 Körmöczi József 25
 Körösi Csoma Sándor 563, 574
 Kőszeghy György 374
 Kőszeghy Péter 317, 320
 Köteles Sámuel 563
 Kőváry László 84, 101
 Kövesdi János 68, 74
 Kövy Árpád 253, 257, 264
 Kramer Matthias 503
 Kránitz Mihály 316

Kránitz Zsolt 59, 247, 264
 Kraus, Johannes 17, 18
 Kreckwitz, Georg 516
 Kristóf Ildikó 550, 553
 Kriza János 584
 Krizbai Béla 85
 Krizbai György 438, 439, 440, 443
 Krizbai Jenő 75, 488, 489
 Krohn, Ilmari 161
 Kropf Lajos 473
 Krupp József 398
 Kruppa Tamás 516
 Kruppa, Nathalie 415
 Krüzsely József 288
 Kuhn, Walter 162
 Kulcsár András 53, 63
 Kulcsár György 62, 422
 Kulifay Imre 237
 Kun Adalbert 278
 Kun Borbála 499
 Kunst, Jaap 162
 Kupa László 286
 Kúr Géza 272, 277
 Kurta József 37, 167, 197
 Kurtány József 438
 Kurucz György 454, 489, 490
 Kurucz Gyula 311, 446
 Kuthi Ádám 558
 Kuzmány Károly 136–137, 139, 145
 Kyr, Paulus 445, 449–451

Lachmann, Robert 162
 Lackner, Christoph 14
 Lackovits Emőke, S. 37
 Ladányi Sándor 24, 41, 75, 99–100, 480, 587
 Laet, Johannes de 17, 514
 Lagler, Wilfried 463
 Lajos, II., király 111, 153
 Lakatos István 90–91

Lakó Elemér 88
 Lampe, Friedrich Adolph 514
 Lanckvelt, Joris van 424
 Languet, Hubert 531
 László Dezső 232
 László Ferenc 232
 László János 84
 Latzkovits Miklós 414
 Laurentius, Jacob 512
 Laza Péter 227
 Lázár cs., gyulakuti 124
 Lázár cs., szárhegyi 121
 Lázár István 86
 Lázár János, gyalakuti 66, 73–74, 129
 Lehmann, Peter Ambrosius 511
 Lemesi József 288
 Lengyel Zsigmond 525
 Leó, X., pápa 531
 Lessius, Lonardus 615
 Lészai cs. 119
 Lévai Attila 246, 255, 256
 Lewdeschi, Georg 416
 Liebau, Heike 312
 Liechtenstein, Friedrich von 145
 Lipót, I., császár 374
 Lips, Georgius 326,
 Lipsius, Justus 421
 Liszka Gedeonné 216
 Lisznyai Intze István 80
 Livius, Titus 530, 542
 Lobkowitz lásd Poppel
 Lobwasser, Ambrosius 56
 Locher, Gottfried 464
 Lods, Marc 242
 Lónyay Menyhért 143
 Lorántffy Zsuzsanna 150
 Losonczi Hányoki István 559
 Lossius, Lucas 506
 Lőcsei László 278
 Löscher, Martin Gotthelf 509

Lubieniecki, Stanislaw 514
 Lukács Géza 256
 Lukács Olga 308
 Lukianosz 505
 Luther, Martin 16–18, 28–29, 154–155,
 157, 178, 194, 414–415, 420–421,
 433, 447–448, 458, 463, 512, 532,
 608–609
 Lutz, Alfred 311, 446
 Luxemburgi Zsigmond 375
 Lücke, Friedrich 588
 Lykosthenes, Conrad 504
 Lyra, Nicolaus 421

 MacCulloch, Diarmaid 317
 Macray, William Dunn 356
 Macropedius Georgius ld. Lanckvelt, Joris
 van
 Maczák Ibolya 314
 Macskási Krisztina 75
 Madl, Claire 418
 Magda Sándor 257
 Magirus, Johannes 53, 57, 59, 63
 Magyar Arnold 416, 419
 Magyar Kázmér 369
 Magyar László András 450
 Magyarai András 86
 Major, Georg 302
 Makfalvi S. József 77–78
 Makkai László 176, 331, 527
 Makkai Sándor 196–167, 199, 593
 Maksai Őze Péter 484
 Maksay Albert 197, 229
 Mályusz Elemér 29
 Manassé ben Izráel 512
 Mändl, Kaspar 18
 Mannel, Johann 417
 Manolescu, Vasile 245
 Mantz, Felix 339,
 Mány József 570

 Marác László 472
 Marbach, Johann 425
 Marchand, Jacques 242
 Marei, John-Ohnesorg 618
 Mária Dorottya, főhercegnő 138
 Mária Terézia, császár 123, 125, 374, 401
 Marina, Iustinian 374
 Marjalaki Dániel 559, 560
 Markión 183
 Márkos Albert 87
 Márkus Mihály 176
 Markus, Jenny 460
 Marliano, Ambrogio 531, 539
 Marosi István 92
 Marot, Clemens 512
 Maróth György 355,
 Maróthi György 22, 32, 172, 355
 Marsigli, Luigi Ferdinando 354
 Martinuzzi (Fráter) György 295–298,
 301
 Márton Áron 229
 Márton János 622
 Márton József 24
 Martonfalvi Tóth György 377, 513, 514
 Mártonfi György 619
 Márza, Eva Selecká 415
 Máté–Tóth András 176
 Mateus, Odair Pedroso 220
 Matthiae, Christian 529, 534, 537
 Mátyás, II., császár 376
 Mátyás, I., király 170
 Mayrhoffer, Wolfgang 425
 McCoord, James 242
 Meade, Joseph 440
 Medgyesi Pál 150
 Meese, Karin 447
 Méhes György 76
 Melanchthon, Philipp 18, 53, 57, 59, 154,
 156–157, 159, 304, 414–415, 420,

425, 427, 448, 458, 460–461, 465,
 500, 506–507, 531, 538
 Melius Juhász Péter 303, 609
 Mencelius, Joachim 42
 Menno, Simons 339,
 Menyhárt Mária, Vinczéné 319
 Mercator, Gerhard 510
 Mersmann, Hans 162
 Mészáros István 447, 496, 498, 499, 505,
 509
 Metternich, Klemens Wenzel von 139
 Meyfahrt, Johann Matthaues 510
 Micu-Klein, Ioan Inocențiu 127
 Miert, Dirk van 424
 Mihalik Béla Vilmos 297
 Mikes Anna 129
 Mikes cs. 121
 Mikes István 130
 Mikó cs., hídvégi 124
 Mikó Ferenc, hídvégi 84, 88
 Mikó Károly 329
 Mikó Lőrinc, bölöni 87
 Mikó Pál 526
 Miksa, I., császár 375
 Miles, Matthias 301
 Milleker, Felix 546
 Milleran, René 503
 Millius, David 100, 112
 Miske József 566
 Miske Pál 566
 Miskolci Csulyak István 38, 60, 515
 Miskolci János 51, 60
 Miskolczy István 319
 Misztótfalusi Kis Miklós 372
 Moga, Gheorghe 244
 Mohai János 114
 Molinos, Miguel de 315
 Molnár Albert 188–191, 591–598
 Molnár Ambrus 555
 Molnár András 374
 Molnár B. Lehel 25, 87
 Molnár Dávid 415
 Molnár Erzsébet 62
 Molnár Gergely 496, 497, 500
 Molnár György 60
 Molnár János 229
 Molnár Lőrinc 177–178, 180–183
 Molnár Sándor Károly 590
 Monok István 38, 62–63, 86, 311, 313,
 323, 413–418, 422–425, 438, 446,
 451, 454–455, 457, 520, 527
 Montanus, Petrus 424
 Morhart, Ulrich 464
 Móricz Béla 40
 Mornay, Philippe de 513, 529, 533
 Mórocza Lilla 247
 Mósdodi Ambrus 302
 Mosse, Miles 442
 Moulin, Pierre de 529, 534
 Muenscher, William 73
 Muraközi Dús Márton 51, 61–62
 Murmellius, Johannes 424
 Musculus, Wolfgang 38, 44, 50, 57, 59,
 156
 Musnai László 326, 337,
 Müller, Christoph 156
 Müller, Friedrich 229, 238, 243
 Müller-Bahlke, Thomas 312
 Münster, Sebastian 155, 157, 421
 Nadányi János 474
 Nadasdy Tamás 462
 Nádudvari Sámuel 68, 74, 77–78
 Nagy András 210–211, 230
 Nagy Balázs Dezső 277
 Nagy Balázs Dezsőné 278
 Nagy Barna 197
 Nagy Csaba 273
 Nagy Endre 211
 Nagy Ernő 267, 278

- Nagy Géza 41, 176, 187, 191, 197–198, 201–202, 305
 Nagy Gyula 244
 Nagy István 230
 Nagy Iván 40, 119, 403, 521
 Nagy János 376
 Nagy József 278
 Nagy Károly 189–191, 197, 591
 Nagy Károly, I., császár 605
 Nagy Lajos 355
 Nagy Margit, B. 349, 351
 Nagy Péter 144
 Nagy Sámuel 104, 112
 Nagy Sándor (menekült lelkész) 266, 267, 268, 269, 270, 271, 277, 279, 282
 Nagy Sándor Béla 264
 Nagy Sándor, I., urakodó 506, 530, 539
 Nagy Szabó István 550
 Nagy Zoltán 269, 278
 Nagybáncsai (Nagybánkai) Mátyás 170, 299
 Nagybáncsai Mátyás 170
 Nagybányai István 51
 Nánássy János 278
 Nánássy Lajos 264
 Nannius, Petrus 420, 424
 Napóleon, I., császár 178
 Náprádi Gergely 96
 Narancsik Imre 258
 Nehézy Károly 259
 Nemes cs. 124, 134
 Nemes Gábor 295
 Nemes János 129
 Nemes Sámuel 53
 Német András 405
 Németh Noémi 38, 63, 86, 438, 520, 527
 Nepos, Cornelius 506
 Netholiczka, Oskar 155, 157
 Neuhaus, Helmut 477
 Neumer Katalin 545
 Nicolai, Philipp 172
 Niemeyer, August Hermann 29
 Nilus, Ankürai szent 446
 Nizzoli, Mario 504
 Nomessy, Nicolas 536, 542
 Nozick, Robert 620
 Nudožer, Vavřinec Benedikt 49, 58
 Nussbächer, Gernot 157, 416, 446, 447, 448, 449
 Nüscheler, Johann Ludwig 483
 Nyáry Ferenc 343,
 Nyerges Judit 313
 Nyphus, Augustinus 414
 Nyulásziné Straub Éva 375
 O'Mara, Tim 357
 Obst, Helmut 312
 Odé, Jacobus 508
 Oekolampad, Johannes 157
 Oelkers, Jürgen 616, 617
 Offner, Robert 311, 321, 449, 450, 451, 452
 Oláh Miklós 303, 423, 424
 Oláh Róbert 36, 38, 61, 331
 Olivétan, Pierre Robert 458, 461–462, 464–465
 Oltard, Andreas 45
 Opitz, Martin 472
 Opočenský, Milan 224
 Orbán Balázs 84
 Orbán János 490
 Orbán Zsigmond 22
 Órigenész 18
 Ormányi Márton 93, 112
 Orosz István 607
 Orosztoni István 39, 43
 Ország Borbála 40
 Osiander, Andreas 511
 Osiander, Lucas 425
 Ostervald, Jean-Frédéric 77

Ovidius, Publius Naso 506, 527
 Ősz Sándor 211, 213
 Ősz Sándor Előd 327, 335,
 Ősz Sándor Előd 36, 39, 47–48, 56, 61,
 63–64, 118, 327, 335
 Ötvös Péter 321, 413, 418

Padányi Gulyás Jenő 274
 Paget, John 400
 Paget, William 487
 Pagninus, Santes 504
 Paksi Cormaeus Mihály 39
 Pál Judit 91
 Palánki Tamás István 606
 Pál-Antal Sándor 98, 119, 205
 Páll János Sámuel 11
 Pálóczi Czinke István 255, 256, 261
 Pálóczi Horváth János 470
 Pándy András 288
 Pantó Béla 278
 Pap László 228
 Pap Mihály 548
 Pap Mózes 566
 Pápai Páriz Ferenc id. 9, 56, 63, 388, 469,
 472–479, 481–483, 486, 489, 491–
 492, 495, 504, 529, 538
 Pápai Páriz Ferenc ifj. 479, 483, 488–
 489, 493
 Pápai Páriz Imre 479, 483
 Papp Ferenc 107
 Papp Géza 163
 Papp Imre 608
 Papp János 547, 548
 Papp József 250, 251
 Papp Klára 120
 Papp Kornél 587
 Papp László 374
 Pappus, Johannes 425
 Pareus, David 42, 471, 507
 Pareus, Johann Philipp 507

Parr, Richard 363
 Pászti László 323
 Patai Gábor 53, 63
 Pataki Sámuel 76, 112
 Patkó János 549
 Pauli, Friedrich 472
 Pauschner, Sebastian 450
 Pávai Dávid 53, 63
 Pávai István 526
 Pávai Péter 107
 Pavercsik Ilona 21
 Payr Sándor 14, 28–29, 138
 Pázmány Péter 513, 516
 Péchi Simon 344, 345,
 Pécseli Király Imre 500
 Pelagius 314
 Pelcz János 516
 Peleskey Sándor 257
 Pellikan, Konrad 155
 Pemfflinger, Marcus 293
 Péntek Árpád 200, 202
 Pénzes Tiborc Szabolcs 47
 Pepliers, Jean Robert des 502
 Peregi Albert 462
 Perkins, William 439, 513
 Pesti Brigitta 15
 Péter Éva 23, 166, 169–173
 Péter Katalin 457, 463
 Péter László 390, 396, 398
 Péter Mihály 257
 Péter Sándor 211
 Péter Szabolcs 451
 Petersen, Johann Wilhelm 321
 Petki Nagy Boldizsár 123, 129
 Petky cs. 117, 121
 Pető István 549
 Petrarca, Francesco 530, 540
 Petri Mór 31, 101–102, 105–106
 Petrik Géza 11
 Petriyevity Horváth cs. 123

- Petróczi Éva 47, 473
 Peuker Leó 233
 Pfeffel, Conrad 569
 Pictet, Bénédict 77
 Pirenne, Henri 609
 Piscator, Johann 54, 56–57, 63, 425, 501
 Piscator, Ludwig Philipp 472
 Pius, V., pápa 607
 Platón 421, 605, 610
 Plessis, Thomas du 55
 Pokoly József 65, 116, 119, 124, 144, 146, 190, 303–304, 324–325, 497, 601–602
 Polanus, Amandus 63, 507
 Polgár Mihály 138
 Pollio, Marcus Vitruvius 421
 Polonkay Tivadar 268, 272, 277
 Polónyi István 621
 Pomard, Gabriel 460
 Pomarius, Christian 324
 Pongrácz György 123, 129
 Pontanus, Johannes Jovianus 528, 536
 Poole, Matthew 512
 Popély Gyula 254
 Poppel-Lobkowitz Éva, Batthyány Ferencné 56, 423
 Postma, Ferenc 480
 Pozsony Ferenc 398
 Pradervand, Marcel 221, 227, 229, 230, 234, 241
 Preston, John 441, 443
 Price, John 361
 Prickler, Harald 413
 Primerose, Giles 442
 Primož, Trubar 463, 464
 Priscianus, Caesariensis 500
 Prodromus, Kyrus 157
 Pukánszky Béla 405
 Puskás Sára Erzsébet 551
 Pusttai Gabriella 624, 626, 628
 Püspöki Péter 487
 Raabe, Paul 312
 Rácz Elemér 258
 Rácz Emese 12, 469, 472–473, 475, 491–492
 Radau, Michael 528, 536, 539
 Ráday Eszter 521
 Radcliffe, John 360
 Radecius, Valentinus 149, 537
 Radéczy István 423
 Raitt, Jill 306
 Rajeczky Benjámín 161, 163, 168
 Rákóczi Ferenc, II. 86, 117, 122
 Rákóczi György, I. 40, 63, 348, 350, 518
 Rákóczi György, II. 40, 85, 331, 472, 473, 518
 Rákóczi Zsigmond 375, 412, 517
 Ramet, Petra Sabrina 224
 Ramus, Petrus 414, 425, 469, 501, 507, 508
 Randolph, John 363
 Ransano, Pietro 93–94
 Rapaics Rajmund 297
 Ravasz László 189–200, 228, 229, 272, 273, 275, 588, 590, 591
 Rawlinson, John 442
 Reich, Rob 619
 Renan, Ernest 601
 Rettégi György 117, 119
 Rettégi Zsigmond 93
 Rétyi Péter 63
 Révész Imre, id. 142–143, 146
 Révész Imre, ifj. 136, 138, 140–141
 Révész Kálmán 142–143, 255
 Réz László 256, 257
 Rhédey cs. 134
 Rhegius, Urbanus 155–156
 Rider, John 441, 442, 443
 Ridovics Anna 339, 351

Riger, Johannes 425
 Rimaszombati Sámuel 74
 Rodeanu, Ion 227
 Rosenfeld, Ludwig von 137
 Rosius á Porta, Petrus Dominicus 493
 Roth, D. John 340,
 Roth, Erich 158
 Roth, Harald 449
 Rothkegel, Martin 341
 Rottler Ferenc 588
 Rózsa György 323
 Rozsondai Béla 12
 Rozsondai Marianne 12
 Rufinus, Mathias 326
 Rufinus, Tyrannius 38, 44
 Rumjancev-Zadunajszky, Pjotr
 Alekszandrovics 353
 Rüs-z-Fogarasi Enikő 120

 Sabellico, Marco Antonio Coccio 47, 54,
 58, 62
 Sachinus, Claude de 608
 Sajókeresztúri Márton 41, 43
 Salai Sámuel 537
 Salamon József 137–138
 Salánky György 483
 Salgó Ágnes, W. 446, 447
 Sallay József 278
 Sander, Heinrich 548
 Sándor János 217
 Sandys, Edwin 441
 Sárdi Margit, S. 75, 497
 Sarkady Sándor 13, 17
 Sarnyai Csaba Máté 176
 Sárvári Pál 30
 Sass Kálmán 230, 233, 236
 Saumaise, Claude 615
 Saunier, Antoine 462
 Schard, Simon 51, 57, 62
 Scheidemann, David 172

 Schenk, Peter 510
 Scher Tibor 362, 369
 Scherer, Georg 18
 Scheuchzer, Johan Jakob 483
 Schiffbaumer, Matthias 45
 Schiller, Friedrich 569
 Schindling, Anton 311, 446
 Schleiermacher, Friedrich 29, 587
 Schlüter, Severin 508
 Schmalz, Valentin 149
 Schmeizel, Martin 320–321, 445, 452,
 453–454, 514
 Schmelczer Pohánka Éva 415
 Schmidt, Bernhard 29
 Schneider, Johann 316
 Schneider, Marius 162
 Schneller István 196
 Schooten, Frans van 509
 Schore, Antonius van 504
 Schönmann, Marcus 18
 Schultens, Albert 355, 502
 Schultens, Jan Jacob 355, 356
 Schumacher, Heinz 316
 Schünemann, Georg 162
 Schütz, Christian 315
 Schwartzentbach, Johann 472
 Schwarz, Karl 142
 Schwarzenberg, Felix 137
 Schwob, Ute Monika 447
 Scultetus, Abraham 9
 Sebesi Pál 325
 Sebestyén Jenő 608
 Sebestyén Mihály 32
 Sebők Marcell 458
 Secker, Thomas 362
 Seeau, Johann Ehrenreich von 477
 Segesváry Lajos 37
 Segesváry Viktor 287
 Seibeck, Mohr 427
 Seneca 421, 446

- Senz Ingomar 446
 Senz, Ingomar 311
 Sepsei János 443
 Sepsi Enikő 454
 Şerbănescu, Olga 305
 Serre, Jean-Puget la 503
 Sharp, Cecil James 161–162
 Siderius István, szikszai 42
 Siebeck, Mohr 447
 Sienai Bernardin 607
 Siklósi Mihály 299
 Simmler, Josias 513
 Simon Endre 605
 Simon Melinda 11, 413
 Simon Mihály 87
 Simon Zsolt 205
 Simonis, Johannes 492
 Şindilariu, Thomas 448–449
 Sipos Dávid 118
 Sipos Ete Álmos 587
 Sipos Gábor 45, 61, 69, 78–79, 96, 327,
 335, 337, 438, 440, 470, 477–478
 Sipos Géza 275
 Sipos Pál 395
 Slee, Jacob Cornelis van 57
 Sleidanus, Johann 516, 531, 540
 Smith, Samuel 441, 442
 Smith, William 440
 Socol, Petre 244
 Sófalvi József 442
 Sófalvi Veres Tamás 92
 Solymosi Áron 525
 Sombori László 393
 Somogyi Alfréd 246, 248, 250, 255–256
 Soós Ferenc 496
 Soós Géza 274, 275, 281, 282, 284, 285
 Soós István 233
 Soós József 278
 Soós Károly 258
 Sörös Béla 257, 258
 Sörös Borbála 295, 297
 Sörös Géza 247
 Spanheim, Friedrich 515
 Spener, Philipp Jacob 316–317
 Sperling, Johannes 509
 Spethe, Andreas 56, 58, 62
 Spielmann–Sebestyén Mihály 32, 39, 528
 Spinoza, Baruch 547
 Splényi Ferenc 402
 Spontone, Ciro 516
 Spörer, Mathias 420
 Staar, Richard Felix 224
 Stähelin, Christoph 80
 Stancaro, Francesco 431, 432
 Stapleton, Thomas 440
 Stayer, M. James 340
 Stemler Ágnes 446, 447
 Stepney, George 487, 488
 Stoll Béla 30
 Sträter, Udo 312
 Strauss, David Friedrich 601
 Stroux, Leonhard 477
 Stumpf, Carl 161
 Stunda István 255
 Sturm, Johann 420, 424, 425, 509
 Suki cs. 123
 Sulyok Petronella, Horváth Péterné 40
 Sükösd Mihály 499
 Sükösd Samu 585
 Süle Andrea, R. 214
 Svatoš, Martin 320
 Sylva, Carolus de 523
 Sylvester János 458, 462, 500
 Szabadi István 40–41
 Szablyár Kornél 233
 Szabó Ágnes 11, 395
 Szabó Aladár 247, 598, 599, 600, 601,
 602, 603
 Szabó Andor 273

Szabó András 39, 42, 52, 57–58, 60, 62,
 303–306, 457, 471
 Szabó András Péter 47, 63
 Szabó Antal 249
 Szabó Botond, Gáborjáni 76, 306, 331,
 511
 Szabó Csaba 23, 32
 Szabó Endre 234
 Szabó Géza 301, 304
 Szabó István 264
 Szabó Károly 447
 Szabó László, Cs. 275
 Szabó Miklós 37, 61–62, 95, 154, 389,
 401–402, 445, 471, 486
 Szabó Péter 23
 Szabó Teréz 216
 Szabó Zoltán 278
 Szabolcsi Bence 22
 Szádóczki Vera 314
 Szalai János 555
 Szalai Sándor 559
 Szalántzy Lajos 566
 Szalárdi János 350,
 Szálkai Tamás 376
 Szalontai László 548
 Szamosközy István 93
 Szántai István 300
 Szántai Mező László 51, 60–61
 Szapolyai János 412, 449
 Szász Béla 278
 Szász Domokos 176–185, 188, 591,
 594–595, 603
 Szász Gerő 598–600, 602–603
 Szász Károly 177–180, 182–184, 247,
 562–563, 575, 582
 Szászfalvi Márta, P. 28, 30, 31
 Szathmári Mihály 74
 Szathmári Nagy István 104
 Szathmári Paksi Mihály 508
 Szathmári Pap Mihály 81
 Szathmári Pap Zsigmond 56
 Szathmári Pava Péter 443
 Szathmáry Károly, P. 469, 473–474, 489,
 492, 495–496, 524
 Szatmári Judit 141, 268, 273
 Szatmárnémeti Mihály 439
 Szatmárnémeti Sámuel 52
 Szauder József 548
 Szegedi Edit 325
 Szegedi János 517
 Szegedi Károly 557
 Szegedi Kis István 301, 537
 Szegedy Ferenc 374
 Székely cs. 121
 Székely Gyula 575
 Székely István, Bencédi 148, 294, 300
 Székely János 275
 Székely Sándor 405
 Szekeres Attila 288
 Szekeres László 278
 Szelepcsényi György 374
 Szelestei Nagy László 314, 317
 Szenci Molnár Albert 9–10, 45–64, 172–
 173, 373, 472, 480, 504, 529–530,
 535, 538, 595, 603
 Szenci Molnár János 49, 52, 56, 62–64
 Szendrei Janka 161, 163, 168
 Szengyel Ferenc 297, 303
 Szentiványi Márton 18
 Szentiványi Sámuel 550
 Szentkereszti András 488, 489
 Szentmártoni Szabó Géza 47
 Szentmihályfalvi Nagy István 114
 Szentmiklósi Sebők Sámuel 556, 559,
 560
 Szentmiklóssy Zoltán 278
 Szentpáli Lőrinc 566
 Szentpéteri János 51, 60
 Szentpéteri Márton 472
 Szépe János 555

- Szépe Pál 555
 Szepeszy Ignác 405
 Szépfalusi István 279
 Szeremley Samu 554
 Szigethy Béla 267, 271, 275
 Szigeti Gyula György 523, 524, 525, 526
 Szigeti Gyula István 523, 525, 530, 531
 Szikszai Béni 595
 Szikszai Fabricius Balázs 39
 Szikszai István 278
 Szikszay András 599
 Szilády Áron 298
 Szilágyi András 96, 101
 Szilágyi István (krasznahorváti) 102
 Szilágyi István 369
 Szilágyi Mihály 129
 Szilágyi Olivér 270
 Szilágyi Péter 525
 Szilágyi Sámuel 97, 103–104, 108–115,
 509
 Szilágyi Sándor 347
 Szilágyi Tönkö Márton 514
 Szilassy Aladár 247, 603
 Szilassy Béla 248, 250, 251, 256
 Szinnyei József 15, 24, 30, 389, 402, 521
 Szkhárosi Horvát András 294
 Szoboszlai Pap István 140
 Szokolai István 492
 Szókratész 178, 181
 Szókratész Szkholasztikosz 38, 44
 Szoták Szilvia 622
 Szozomenosz, Hermiasz 38, 44
 Szögi László 60, 95, 311, 389, 401, 402,
 445, 446,
 Szőke István 257
 Szőnyi Benjámin 554
 Szőnyi Pál 556
 Szóts Farkas 599
 Sztárai Mihály 170
 Sztójka Zsigmond 129
 Szulejmán, I. szultán 49, 153
 Tăbăcaru, Dumitru 244
 Tabernigg, Theodor OFM 418
 Tachard, Guy 504
 Tacitus, Publius Cornelius 506
 Takács Béla 370, 371, 373, 374
 Takács Edit 554, 556
 Takács Károly 276, 277
 Tállyai Z. Márton 52, 60
 Tamás Ábel 398
 Tamás Zsuzsanna 317, 320
 Tánzos Vilmos 398
 Tar Attila 100
 Tar Gabriella-Nóra 12
 Tarnai Andor 500
 Tárnok Gyula 254, 255, 262
 Tárnok Gyuláné 258
 Tasi Réka 13
 Tavasz Gergely 374
 Tavasz Sándor 184, 196–198, 201
 Taylor, Thomas 441
 Técsi János 37
 Telegdi Miklós 299
 Teleki Ádám (1703–1763) 499
 Teleki Ádám (1740–1797) 131
 Teleki Anna, Kornis Ignácné 403
 Teleki cs. 121, 134
 Teleki Dávid 498
 Teleki Domokos, id. 144
 Teleki Eszter, Thoroczka Zsigmondné
 521, 532
 Teleki Gábor 499
 Teleki József (1675–1732) 41, 495–519,
 521
 Teleki József (1701–1729) 499
 Teleki József (1738–1796) 396, 484
 Teleki Judit 528
 Teleki Julianna, Kemény Zsigmondné
 521

Teleki Károly 42, 129, 403–404, 521
 Teleki Klára 499, 532
 Teleki Krisztina 499
 Teleki Mihály 86, 101–102, 479, 491
 Teleki Pál 479, 487, 491, 499
 Teleki Sámuel 42, 125, 484, 528
 Teleki Sándor (1679–1754) 42, 479, 489,
 520–521, 523–524, 526–531, 534,
 537, 539
 Teleki Zsigmond 499, 502
 Teleky Mihály 244
 Temple, William 425
 Terentius 413
 Tertullianus, Quintus Septimus Florens
 18
 Teutsch, Andreas 313, 320–321
 Teutsch, Friedrich 145, 447
 Thassy György 376
 Theodorétosz, Küroszi 38, 44
 Thilo, Valentin 507
 Tholdalagi cs. 124
 Tholdi Ádám 101, 112
 Tholdi cs. 124
 Tholdi Zsigmond 101
 Thoroczkai cs. 124
 Thoroczkay Pál 566
 Thököly Imre 86
 Thuküdidész 515
 Thun, Leo 137–143, 145–146
 Thuri Etele 324
 Thurzó György 425
 Thurzó Imre 506
 Thurzó Zsigmond 416
 Thümmig, Ludwig Philipp 74, 76, 508
 Tiersot, Julien 162
 Timiadis, Emilianos 240
 Timon Sámuel 516
 Tisza Kálmán 143
 Tiszabecsi P. István 61
 Tiszabecsi P. Tamás 61
 Titius, Martinus 425
 Todiriu, Ismail 244
 Tódor Imre 622
 Tófalvi Zoltán 230, 232
 Tofeus Mihály 36–44
 Tókos Károly 278
 Toldalagi László 54
 Toldi Ádám 498
 Toldy (Schedel) Ferenc 405, 583
 Tolnai F. István 52
 Tolnai Gábor 74
 Tolnai György 299
 Tomadiny György 374
 Tomonkó László 264
 Tompa Mihály 584
 Tonk Sándor 37, 45, 60–62, 95, 99, 154,
 377, 438, 445, 471, 486, 527
 Toppeltinus (Töppelt), Laurentius 93
 Tordai Sándor András 45
 Tóth Béla 495
 Tóth Endre 142
 Tóth Ferenc 258
 Tóth Gábor 55
 Tóth Gergely 17
 Tóth Julianna 557
 Tóth Kálmán 258
 Tóth Levente 99, 118
 Tóth Miklós 288
 Tóth Péter 91
 Tóthfalusi József 204–205, 209–210
 Tőke István 75–76
 Tőkéczi László 587
 Török Erzsébet 110
 Török György 566
 Török István 76, 439, 442, 496, 497, 502
 Török Károly 53
 Török Pál 140–141, 144, 589
 Törös Sándor 278
 Törpényi Ábel Gáspár 328
 Trócsányi Zsolt 86

- Trost, Martin 504
 Tröster, Johannes 516
 Truman, S. Harry 383
 Tufton, Cecil 485
 Tunyogi András 107
 Tunyogi Csapó András 278
 Turcuş, Şerban 245
 Turcuş, Veronica 245
 Túri Tamás 60, 75
 Turóczi-Trostler József 10, 472
 Turrettini, François 77
 Turrettini, Jean Alphonse 514
 Tüdös Ilona, Soós Gézáné 274, 279, 284
 Tüdös S. Kinga 120
 Tüskés Gábor 545
 Tüski István 237, 286, 288
- Ugnad, Hans 49
 Ujlaki Ferenc 264
 Ulászló, II., király 359, 375
 Ulrich, Johann Jakob 483
 Uray Béla 278
 Uri Imre 354
 Uri István 354, 355
 Uri János Mihály 354
 Uri Mihály 354
 Űri Sándor 553
 Ursinus, Zacharias 512
 Uzindar 89
 Uzoni Fosztó István 87, 91, 302
- Váczy János 397
 Vadasdy István 566
 Vadasdy Márton 566
 Vadianus, Joachim 420
 Vajasdi Mihály 114
 Vajk Ádám 295
 Vajna Elek 566
 Vajna Miklós 520, 522, 523, 524, 525, 526, 527
- Vajna Zsigmond 566
 Vajta Vilmos 275, 276
 Valkenaar, Ludovicus 99, 112
 Váradi Albert 210–211
 Váradi Zsigmond 537
 Várday Ambrus 303
 Várday Ferenc 303
 Varenius, Bernhard 510
 Varga András 14, 38, 62–63, 86, 414, 422, 451, 520
 Varga Imre 566
 Varga Imre, püspök 238, 241, 258
 Varga László 278, 286
 Varga Sándor (felvidéki) 258
 Varga Sándor (londoni lelkesz) 268, 282, 284, 286, 289
 Varga Szabolcs 17
 Varga Zoltán 142
 Vargha Albert 264
 Varjas Béla 37
 Varjú Elemér 406
 Váró Ferenc 471, 495, 497, 523, 526
 Varsolci M. István 537
 Vas Gábor 80
 Vas Gereben 602
 Vasady Béla 264
 Vásárhelyi Czompó Mihály 492
 Vásárhelyi János 226, 227, 228, 229, 243
 Vásárhelyi Judit, P. 9, 47, 52, 54–57, 60
 Vásárhelyi Kézdi Péter 526
 Vásárhelyi Péter 474
 Vásárhelyi Tőke István 497, 508, 525
 Vég János 549
 Veltmann, Claus 312
 Venema, Herman 99, 112
 Veneroni, Giovanni 503
 Verancsics Antal 295–297, 300–301, 303
 Vercelli, Atto 605
 Veres Gábor 350

Veres Mihály 40
 Veress Endre 296–297
 Veress Pál 566
 Verestói György 112
 Vergilius 505, 527
 Vermigli, Pietro Martyre 512
 Verner, Gáspár 326
 Verók Attila 311, 313–314, 318, 320–
 323, 413, 418, 448, 453, 454
 Veronai Gábor 374
 Verőczei János 302
 Vértesi Lázár 17
 Veszprémi István 482
 Vető, Ludwig 136
 Victor János 593
 Vietor, Conrad 50–51, 56, 57, 62
 Vietor, Hieronymus 148
 Vincze Károly 264
 Viskolcz Noémi 415
 Visky Ferenc 236
 Visser't Hooft, Willem Adolph 222–223,
 234, 238, 240, 242, 245, 382–384
 Vita Zsigmond 469, 474, 488–489, 562–
 564, 566–567, 569–577, 582
 Vitéz Mihály 331
 Vitringa, Campegius 77, 479, 513
 Vives, Ludovicus 420, 424
 Vizi István 562, 568, 569, 570, 571, 575,
 576, 577
 Vizkelety András 415
 Vocelka, Karl 546
 Voetius, Gisbertus 380
 Voget, Albert 100, 112
 Voigt, Christoph Nicolaus 319–320
 Voltaire 566
 Vorst, Konrad von der 54, 57
 Vörös Imre 548
 Vörösmarty Mihály 577, 583
 Vriemoet, Emo Lucius 99, 112
 Waczkat, Andreas 316
 Wagner, Ernst 445
 Wagner, Georg 49
 Wagner, Valentin 148, 450
 Wallmann, Johannes 312, 315–317
 Wallraff, Martin 457
 Walpole, Robert 489
 Walter, Frantz 345,
 Ward, Samuel 441, 442
 Wartensleben Vilmosné, Teleki Klára
 521
 Wass Albert 273, 274, 280
 Wass cs. 124, 134
 Wass György 116
 Wass László 116
 Weber, Max 604, 615
 Wechel, André 422
 Węgierski, Andrzej 514
 Weise, Christian 507
 Weiß, Manfred 617–619
 Weiss, Michel 420
 Wellman, István 329
 Welti-Schneider Berta 230
 Wendelinus, Marcus Fridericus 530, 541
 Werbőczy István 517
 Werner, Jakob 347
 Wernher, Georg 462
 Wernstedt, Rolf 618
 Wesselényi cs. 134
 Wesselényi István 86, 116
 Wesselényi József 31
 Wesselényi Miklós 397, 581
 Wesselényi Polixénia 400
 Westmonasterius, Matthaues 440, 515
 Westmoreland, John 143
 Westphal, Charles 242
 Whitaker, William 51, 57, 60, 439
 Wien, Ulrich Andreas 448, 449, 460
 Wilhelmina Helena Pauline Maria 383
 Williams, Glen Garfield 224

Williams, Griffith 441
 Winter, Valtin 343
 Wiora, Walter 162
 Wirts, Georg 49, 50, 62
 Wix Györgyné 14
 Wolff, Christian 66, 73–74, 76–77, 82,
 508
 Wolleb, Johannes 513
 Wolphardus, Adrianus 296
 Woodroffe, Benjamin 487
 Wößmann, Ludger 618
 Wycliffe, John 180
 Wyttenbach, David Samuel Daniel 73

 Xenophon 505

 Yorke, Joseph 357, 362

 Zágoni Aranka György 532, 565
 Zágoni Jenő 344
 Zaunstöck, Holger 312
 Zayzon János 326, 334
 Zayzon Sándor 278
 Zeyk János 566, 571, 572, 573, 575, 577,
 579, 580, 585
 Zeyk József 582, 583
 Zeyk Miklós 583
 Ziegler, Georg 529, 535, 536, 540

 Ziegler, Johann 452
 Zilahi János 556–557
 Zilahi Sebes János 65–70, 72, 77–78,
 82–83
 Zimmermann, Franz 137
 Zimmermann, Josef Andreas 139, 145
 Zoch Sámuel 249
 Zoltai János 278
 Zoltán Gyula 231
 Zoltán János 278
 Zoltán József 442
 Zoványi Jenő 14, 24, 30, 37, 75, 80, 144,
 304, 325–326, 481, 489, 496, 522,
 591
 Zoványi József 104, 114
 Zoványi P. György 96
 Zvara Edina 47, 50, 313, 417, 418, 419
 Zwingli, Ulrich 194, 339, 466, 608

 Zsák J. Adolf 40
 Zsámboky János 423
 Zsemlye Lajos 257
 Zsigmond Attila 96
 Zsilinszky Mihály 144–146
 Zsindely Endre 156
 Zsolnai Béla 315

Tartalom

Lektori salutem! (Kolumbán József Vilmos, Gudor Kund Botond).....	5
A reformáció öröksége	
Rácz Emese: A reformáció 1717-es évfordulójára írt vitairatról	9
Benkő Tímea: Harmóniás éneklés a reformáció 300 éves emlékűnépén Erdélyben	22
Gordán Edina: Tofeus Mihály (1624–1684) kolligátumkötete a Bethlen Gábor Dokumentációs Könyvtárban	36
Ősz Sándor Előd: Szenci Molnár Albert könyvtárának ismert darabjai.....	45
Kolumbán Vilmos József: Az Endemann-per újabb kutatása	65
Kovács Sándor: Egy unitárius értelmiségi életpályája a 17. század fordulóján	84
Zsigmond Attila: Adatok Ikafalvi B. János élettörténetéhez.....	95
Bartha Zoltán: A felekezetváltás aránya a 18. századi erdélyi nemesség körében.....	116
Lukács Olga: Protestánsellenes intézkedések az önkényuralom évtizedében (1849–1860)	136
Bíbza Gábor: Nyomtatott káték a Kárpát-medencében (1538–1711)	147
Sógor Géza: Bullinger hatása Erdélyben diákokkal és lelkipásztorokkal való levelezése tükrében.....	153
Nagy Norbert Levente: Régi református egyházi énekek a népi emlékezetben	160
Geréb Miklós: A Fiú Isten problematikája Szász Domokos prédikációiban	176
Kurta József: Liturgikaoktatás a kolozsvári Református Theológiai Fakultáson (1895–1948).....	186
Berekméri Árpád Róbert: Esperesi vizitációk a Marosi Református Egyházmegyében az impériumváltástól 1927-ig	203
Jánosi Csongor: Romániai református elit a hatalom szolgálatában. Hírszerzés, pozitív befolyásolás, kapcsolatépítés a protestáns világszervezetek értekezletein az 1960-as években.....	219
Somogyi Alfréd: Sörös Béla emlékezete.....	246

Czinke Zsolt: A (cseh)szlovákiai magyar református sajtó története a két világháború között – különös tekintettel a Református Világszemle szerepére.....	254
Hermán M. János: Magyar protestáns menekültek pásztorolása a nyugat-európai államokban 1944-től 1956-ig	266
Hermán M. János: Hatvan éve alakult a Nyugat-európai Magyar Református Lelkigondozói Szolgálat (1957–2017)	281
Az erdélyi reformáció a misszió és felekezetközi kapcsolatok tükrében Európa és Erdély	
Gudor K. Botond: Az erdélyi római katolikus káptalan feloszlása és az erdélyi reformáció kezdete: a Gyulafehérvári Református Egyházmegye kialakulása	293
Ana Dumitran: A misszió és prozelitizmus között, a protestantizmus sikerei az erdélyi románok körében és ennek lecsapódása a román történetírásban	307
Verók Attila: Erdély mint hallei protestáns missziós terület a 18. században.....	311
Kolumbán Vilmos József: Etnikumok és konfessziók együttélése a Nagysajói Káptalanban	324
Bálint Emese: Az alvinci hutteriták innovációs stratégiái a vallási üldözések korában	338
Gróf László: Uri János, Nagykőrös szülötte – Oxford halhatatlan tudósa (1724–1796)	354
Feiszt György: Református jelképek a magyar heraldikában a Vas megyei református eklézsiák pecsétlenyomatainak példáján.....	370
Fopkje Ruchama van de Beek: Egyházi kapcsolatok Erdély és Hollandia között holland protestáns szempontból: misszió, ökumené vagy prozelitizmus?.....	379
Szabó Emília: Felekezeti és tudósság. Buczy Emil levelezése Kazinczyval.....	388
Könyv, oktatás és reformáció. A protestáns oktatás századai	
Monok István: Protestáns iskolai könyvtárak tematikus összetételének változásai a reformáció első századában.....	411

Buzogány Dezső: „Kertész az egyház veteményeskertjében” A 16. századi szász iskolarendszer mint analógia a magyar számára	427
Sípos Gábor: Angol könyvek a kolozsvári református kollégium könyvtárában a 17. század második felében.....	438
Verók Attila: Barcasági szász peregrinusok európai egyetemeken.....	445
Jan Andrea Bernhard: Ábécédária (ábécéskönyvek) és olvasókönyvek a humanizmustól a reformációig. Az ábécéskönyvek jelentősége a reformátori gondolkodásmód elterjesztésében a 16. századi Európában.....	457
Gudor K. Botond: A nagyenyedi kollégium nemzetközi kapcsolatai a 17–18. században: az újkori református lelkészképzés kihívásai.....	468
Rácz Emese: Tankönyvek a nagyenyedi kollégiumban a 18. század közepén.....	495
Gordán Edina: Teleki Miklós (1704–1746) és Teleki László (1710–1778) ismeretlen könyvjegyzékei.....	520
Hegyi Ádám: Tárgykultúra vagy könyvkultúra? Református könyves műveltség a Magyar Királyság délkeleti területén a 18. század második felében	544
Szabó Emília: Szépirodalmi kísérletek a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégiumban a zsebkönyvek korában, a nagyenyedi <i>Virágkosár</i>	561
Kovács Kálmán Árpád: A belmisszió hitéleti és társadalomszervezési kihívásai Erdélyben (1895–1907).....	586
Orosz István: Kálvin János és a kamatszedés szabadsága.....	604
Tódor Imre: A felekezeti és a nem felekezeti középiskolát választó tanulók jellemzőinek vizsgálata Hargita megyében	616

Készült az Erdélyi Református Egyházkerület
Misztótfalusi Kis Miklós Sajtóközpontjának
nyomdájában

Felelős vezető: Dávid Zoltán

Korrektúra: Deák Szidónia

Számítógépes tördelés: Nagy Andrea

Nyomdai ívek száma: 41,5